

श्रीअन्तु प्रकाशन (प्रा.)लि.

पूर्वाञ्चल

Purwanchal National Daily

कोरियन भाषा

का लागि एकमात्र विद्यालय र भरपूर कन्सल्टेन्सी

FAST TRACK

Education Consultancy (P) Ltd., Birtamode

Shanishchare Road, Birtamode-5, Jhapa

● १ ज्ञान सक्ती कोरियन बोलि आउनु भएका विद्यार्थीका लागि एन्ट्रान्स टेस्ट अत्यन्त सजिलो।
● A.C. हलमा एन्ट्रान्स-विद्यार्थीको लागि प्रोब्लेमसोल्भिङ क्लासमा सजिलो।
● हरेक हप्ता EPS-TOPIK मा अपरलिम प्रत्येकबाट परीक्षा गरिने।
● Course Book रमा विद्यार्थीको लागि किताब उपलब्ध गरिने।
● अन्तिम परीक्षा पास भएपछि विदेशी विद्यालयमा स्कलरशिपको सम्भावना।

फोन: ०२३-५८०३५८ / ८८९६०३८८०८

वर्ष : २४ ◆ अङ्क : २८४ ◆ पृष्ठ : ६ ◆ बितामोड ◆ वि.सं. २०७६ भदौ १३ गते शुक्रबार (Friday, August 30, 2019) नेपाल सम्बत् १९३९ Web : www.purwanchaldaily.com ◆ मूल्य रु. ५/- भारतमा भारु. ४/-

गाई पाल्दा ५० लाख डुब्थो

दूध नबिकेपछि गोठ भत्काउँदै कृषक

सुरेन्द्र भण्डारी

बितामोड, भदौ १२। पशुपालन व्यवसायबाट धेरैले आर्थिक उपार्जन गरेका छन्। कतिले विदेशबाट फर्किएपछि त कतिले रोजगारीको अन्त्य बिकल्प नभएपछि पशुपालन व्यवसाय अंगाले गरेका छन्। व्यवसायिक पशुपालन गर्नेमध्ये केही कृषक सफल भएका छन् भने कतिपय कृषकले लगानी समेत उठाउन नसकेर घाटा व्यहोरेका उदाहरण प्रशस्त भेटिन्छन्।

भापाको कनकाई नगरपालिकास्थित सुरुङ्गाका लीला चिमरिया, हरि कार्की लगायतले पशुपालन व्यवसाय सञ्चालन गर्दा ठूलो आर्थिक घाटा व्यहोर्नु परेको छ। गाईपालन व्यवसाय सञ्चालन गर्दा मनस्ये आम्दानी हुन्छ भन्ने सुनेकै भरमा यो व्यवसायमा लगानी गरेका उनीहरूले घाटा मात्र व्यहोर्नु परेन नजानेको काममा हात हाल्दा असफल भईदोरहेछ भन्ने पाठ समेत सिकेको चिमरियाले बताए।

'सूर्योदय कृषि फर्म' दर्ता गरेर पाँच वर्ष अघि कनकाई नगरपालिका-२ स्थित सुरुङ्गामा हामी पाँच जनाले १०/१० लाख रुपैयाँ लगानी गर्दै गाई पाल्न शुरू गरेका थियौं- चिमरियाले भने- 'ठूलो योजनाका साथ फण्डे एक करोड रुपैयाँ लगानी गर्दै चरणबद्ध रूपमा यो फर्मलाई देशकै उच्चतम बनाउने योजना थियो, तर सफल भएन।'

गाईपालन व्यवसाय सञ्चालन गरेकै कारण आफूले मात्रै २५ लाख रुपैयाँ घाटा व्यहोरेको चिमरियाको भनाइ छ। उनी भन्छन्- 'म आफैँ फर्मको प्रबन्ध निर्देशक थिएँ, एक सय २२ वटासम्म गाई पालेकै हो। तर, डेरी उद्योगले 'मिल्क होलिडे' भन्दै दूध नलिँएपछि बाध्य भएर फर्म बन्द गर्नु पर्यो।'

गाईपालन व्यवसाय सञ्चालन गर्न म लगायत कुमारमणि पोखरेल, लीला चिमरिया, ईश्वर मित्तल, हरि खड्का, खगेन्द्र

सापकोटाले शुरूमा लगानी गरेका थियौं। 'गाई फर्मबाट भनेजस्तो आम्दानी गर्न नसकेपछि सापकोटा, मित्तल र पोखरेलले फर्म छाड्नुभयो'- चिमरियाले भने- उहाँहरूले पार्टनरसिप छाडेपछि अरुलाई शेयर सदस्य बनाएर फर्म सञ्चालन गरियो, तर त्यो पनि सफल भएन।'

चिमरियाकै श्रुवाइमा पुनः सात जनालाई गाई फर्ममा सम्मिलन गराएको बताइएको छ। सात/सात लाख रुपैयाँ शेयर लगानी गर्दै गाई फर्ममा आबद्ध भएसँगै उनीहरूलाई

फरक-फरक जिम्मेवारी दिइएको बताइएको छ। जसका लागि चिमरिया प्रबन्ध निर्देशक, दण्डपाणि (डीबी) गौतम र कमल सिटौला गाई विभाग प्रमुख, हरि खड्कालाई पाडा विभाग प्रमुख, साजन थापा र विवेक शिवाकोटीलाई बाखा विभाग प्रमुख, पुण्यप्रसाद ओझा र भलक सिटौलालाई कुबुरा विभाग प्रमुखको जिम्मेवारी प्रदान गरिएको थियो।

एक सय वटा उन्नत जातका खशी, एक सय पाडा, एक सय गाई र दुई हजार बोइलर कुबुरा पाल्ने सोचका साथ व्यवस्थित फर्म सञ्चालन गरेपनि सफल हुन नसकेको गौतमले बताए। उनले भने- 'मौलीबाट जमुनापारीका उन्नत जातका बोका ल्याएका थियौं, हावापानी नमिलेर मरे।'

डेरी उद्योगले शुरूमा दूध लाने गरे पनि पछि दूध नलिएर दैनिक आठ सय लिटर दूध फ्याक्नु परेको फर्म सञ्चालक कार्कीको भनाइ छ। 'कहिले मिल्क होलिडे' त कहिले के बहाना बनाउँदै डेरीले दूध लिन छाडेपछि हामी गाईपालक कृषक मारमा परेका हो-कार्कीले भने- अहिले त यो फर्ममा म एकै छु। सबै शेयर सदस्यहरू निस्किएर जानुभयो। मेरो जमिनमा गोठ बनाइएकाले बाध्यताले मैले यसको जिम्मेवारी लिनु पर्यो। जसका कारण मलाई

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

अनुज्ञापत्र बिना नै उद्योग सञ्चालन

बितामोड, भदौ १२। भापाको बितामोडमा रहेका उद्योगहरूको अनुगमन गरिएको छ।

खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण डिभिजन कार्यालय भापा, राष्ट्रिय उपभोक्ता मञ्च, बितामोड नगरपालिकाका जनप्रतिनिधि तथा संवाद समूहका प्रतिनिधि सम्मिलित टोलीले बितामोडमा सञ्चालित पानी र पाउरोटी उद्योगको अनुगमन गरेको हो।

अनुगमनका क्रममा दिपीका पाउरोटी फ्याक्ट्री र शाश्वत पानी उद्योगले अनुज्ञापत्र नलिएको पाइएपछि तत्काल अनुज्ञापत्र लिन निर्देशन दिइएको छ। पाउरोटी फ्याक्ट्री मदन राजवंशी र पानी उद्योग रमेशराज उपाध्याय तथा आनन्द आचार्यले सञ्चालन गरेको बताइएको छ।

वजारमा अखाद्य वस्तु विक्री हुने गरेको गुनासो बढेसँगै खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण कार्यालयले अनुगमन शुरू गरेको हो। अनुगमनका लागि कार्यालयका खाद्य निरीक्षक भरत पुरी, बितामोड नगरपालिकाका जनप्रतिनिधि लक्ष्मीप्रसाद वास्कोटा, राष्ट्रिय उपभोक्ता मञ्चकी सदस्य शीला उप्रेती, सञ्चारकर्मी लगायत सहभागी थिए।

शिलगढी-काठमाडौँ बस सेवा

भापा, भदौ १२। पूर्वी नाका काँकरभिट्टा हुँदै दैनिक काठमाडौँबाट पश्चिम बंगालको शिलगढीसम्म बस सेवा शुरू भएको छ। गत सोमबार काठमाडौँमा भौतिक पूर्वाधार तथा यातायातमन्त्री रघुवीर महासेठ र नेपालका लागि भारतका राजदूत मन्जिवासिंह पुरीले सो सेवाको संयुक्त उद्घाटन गरेका थिए।

सेवा उद्घाटनसँगै दैनिक वातानुकूलित ४४ सिटका बाइस ७९४२ र बाइस ७९४३ नम्बरका नेपाल भारतमैत्री बसले सेवा दिइरहेका नेपाल भारतमैत्री संघ संयुक्त यातायात प्रालिका अध्यक्ष भरत तिमिसनाले बताए। उनले पर्यटन वर्ष २०२० लाई लक्षित गरेर सरकारले काठमाडौँदेखि शिलगढीसम्मको बस सेवा शुरू गरेको जानकारी दिए।

पर्यटकीय आकर्षणको केन्द्रविन्दु रहेको काठमाडौँमा भुटान, बङ्गलादेश, भारतको

सिक्किम, दार्जीलिङ, कालेङ्पोङ, बर्मालगायतका पर्यटकलाई स्थलमार्गबाट नै ल्याउन सो बस सेवा प्रभावकारी हुने उनको भनाइ छ। काठमाडौँदेखि शिलगढीसम्मको ६५० किमि लामो यात्रा गर्न बसलाई १८ घण्टा लाग्ने अध्यक्ष तिमिसनाको भनाइ छ।

उनका अनुसार हरेक दिन बसले अपरान्ह ३:०० बजे काठमाडौँ छोड्ने र काँकरभिट्टादेखि पानीट्याङ्गी हुँदै भोलिपल्ट बिहान ९:०० बजे शिलगढी पुग्ने बसको भाडा रु. दुई

हजार नेपाली तोकिएको छ। नेपाल र भारतबीच बस सेवाका लागि विभिन्न १२ रुट स्वीकृत गरिएका छन्। जसमध्ये काठमाडौँदेखि शिलगढी एघारौँ रुट भएको उनले बताए। तत्काल काठमाडौँबाट दुई र शिलगढीबाट दुई गरी चार बस सञ्चालनमा ल्याउने भारत सरकारसँगको सहमति भए पनि भारतले आगामी १५ दिनभित्रमा मात्र सेवा सञ्चालनमा ल्याउने तयारी गरेको अध्यक्ष तिमिसनाले जानकारी दिए।

गीन जेनेरेसनका अध्यक्ष अर्जुन कार्कीले काठमाडौँ-शिलगढी बस सेवाले कसैलाई नोक्सान नपुऱ्याउने र राष्ट्रलाई फाइदा पुग्ने बताए। उनले भने- नजिकिइरहेको पर्यटन वर्ष २०२० लाई सफल पार्न सरकारको यो पवित्र निर्णयलाई स्वागत गर्दै सबैको सहयोग

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

कनकाई उद्योग ताणिज्य संघ, सुरुङ्गा, भापाको कर्मचारी आवश्यकता

यस संघको कार्यालय व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न तपशिल बमोजिमको कर्मचारी आवश्यकता भएकोले इच्छुक नेपाली नागरिकबाट आवेदन आह्वान गरिन्छ।

पद : कार्यलय प्रमुख
तलब : आपसी समझदारीमा तय गरिनेछ।
स्थानीयलाई प्राथमिकता दिइनेछ। संघको सम्पूर्ण हिसाबकिताब तथा अभिलेख कम्प्युटरमा राख्नुपर्ने भएकोले कम्प्युटरमा दक्ष हुनुपर्नेछ।
परीक्षाको किसिम : अन्तरवार्ता।
निवेदन दिने अन्तिम मिति : २०७६ साल भदौ २० गते अपरान्ह ४:०० बजेसम्म।
सम्पर्क मिति : २०७६ साल भदौ २१ गते अन्तरवार्ता मिति : सम्पर्क मितिमा तोकिएको छ।
सम्पर्क : ०२३-५५११००/८८०६०६८८०८

तुलसी बिमली: महासचिव

पायल्स तथा फिस्टुलाको उपचार धारसुत्रबाट

पायल्स फिस्टुला, दिसाबाट रगत बग्ने, मासु पलाएको, घाउ भएको, बेनु भन्ने, पुरानो कब्जियत र दिसाघर चिलाउने जस्ता रोगहरूको विशेषज्ञ सेवा यही भदौ १३, १४, १५ र १६ गते काठमाडौँबाट आउनुहुने डाक्टरबाट उपचार हुँदैछ। विरामीले सम्पर्क गरी स्वस्थ हुनुहोस्।

ॐ धनवन्तरी आयुर्वेद क्लिनिक

बाणिज्य बैंक छेउ, बितामोड, भापा (फोन नं. ०२३-५४०५३०, ९८५२९७३१७३)

प्रोभिडेन्स कलेज अफ म्यानेजमेन्ट

बितामोडको विद्यार्थी भर्ना सम्बन्धी सूचना

त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट सम्बन्धन प्राप्त यस प्रोभिडेन्स कलेज अफ म्यानेजमेन्ट बितामोडमा स्नातक तह व्यवस्थापन संकायतर्फ चार वर्षे बीबीएस प्रथम (4 yrs BBS First Year) वर्षमा विद्यार्थी भर्ना खुलेको सम्पूर्ण विद्यार्थी तथा अभिभावकहरूमा जानकारी गराउँदछौं।

विद्यार्थी भर्ना आवेदन फारम कलेज प्रशासनबाट वितरण भइरहेको छ।

सम्पर्क: प्रोभिडेन्स कलेज अफ म्यानेजमेन्ट

बितामोड-१, भापा (फोन नं. ०२३-५४०४४३, ५४०९१५)

बाथरोगका बिरामीहरूलाई सुशीको खबर

डा. अञ्जल बिष्ट
M.B.B.S. M.D.(Internal Medicine)(NAMS)
Fellowship in Clinical Immunology and Rheumatology (GRIPMER New Delhi)

बाथरोग विशेषज्ञ
NMC-8013

डा. सुधिर गिरी
M.B.B.S. M.D. (Skin & V. D.) (T.U.T.H)
छाला(चर्मी) रोग तथा कुष्ठ रोग विशेषज्ञ
NMC. No- 5344
दैनिक सेवा उपलब्ध छ।

सम्पर्क: **प्राञ्जल फार्मसी,**
अध्युषा पुन, उत्तर बितामोड (०२३-५४४८२२, ९८५२९५४३२५)

यही भदौ १३ गते र १४ गते शनिवार वीर अस्पताल काठमाडौँबाट आउँदै हुनुहुन्छ।

जग्गा बिक्रीमा

भापाको साविक गोलधप गाविस हाल हल्दिबारी गाउँपालिका वडा नम्बर १मा रहेको १-८-०-० (एक बिगाह ८ कठ्ठा) जग्गा बिक्रीमा रहेकोले इच्छुक महानुभावले सम्पर्क राख्नुहोला।

जग्गाको विशेषता: पानी नजम्ने, प्राकृतिक जंगल तथा हरियाली, २५ फिटको बाटोले छोएको, उर्वरा माटो।

सम्पर्क: ९८२५९२९०६६

सञ्जीवनी अस्पतालमा विशेष डाक्टरहरूको सेवा

डा. सीपी यादव
वरिष्ठ मुटु रोग विशेषज्ञ
अब २४ सै घण्टा

डा. दीपक पौडेल
वरिष्ठ नवजात शिशु तथा बाल रोग विशेषज्ञ

दैनिक सेवाहरू:

- बालरोग सेवा
- स्त्री तथा प्रसूति सेवा
- फिजिसियन (मधुमेह, प्रेसर, घेट, छाती तथा थाइराइड) सेवा
- नाक, काँध, घाँटी रोग सेवा
- मिडियो एक्स-रे सेवा

नोट: ओपीडी सेवा, बिहान ९ बजेदेखि ५ बजेसम्म। २४ सै घण्टा इमरजेन्सी तथा ICU सेवा

सञ्जीवनी अस्पताल प्रालि

बितामोड-१, भापा (०२३-५४४२९०)

नेपालीहरूको लागि भरपदों सेवा

निशान्त मोटरसाइकल पाटर्स एण्ड सर्भिसिङ्ग सेन्टर

Royal Enfield को आधिकारिक बिक्रेता (डिलर) भएकाले Royal Enfield को सम्पूर्ण पाटर्सहरू १०% छुट गरिएको छ।

यहाँ जुनसुकै कम्पनीको मोटसाइकल, स्कुटरका सम्पूर्ण पाटर्स पाउनुका साथै सर्भिसिङ्ग पनि गरिन्छ

निशान्त मोटसाइकल पाटर्स एण्ड सर्भिसिङ्ग सेन्टर

पानीटंकीको पहिलो गल्ली बायाँ साइड
सम्पर्क : निशान्त- ८३७२०७८४५४/८३४८४७३७१७ (इण्डिया), ९८४०९६४४५३ (नेपाल)

निःशुल्क स्वास्थ्य शिविर

(यही भदौ १४ गते शनिवार)

डा. निलकण्ठ उपाध्याय
BAMS/ TU
पाइल्स, हर्षा, बवासिर, कब्जियत, दम, खोकी, ग्याष्ट्रिक, शिरोरोग, पित्त, महिला रोग

डा. भगवान शाह
MPT / CMT
कम्मर, दुख्ने, गर्दन दुख्ने, नशा च्यापिएको, बाथ, युरिक एसिड, प्यारालाइसिस, मुख बाझिएको

फिजियोथेरापी, क्षारसुत्र र प्याथालोजीमा विशेष छुटको व्यवस्था छ।

बिता आयुर्वेद एण्ड फिजियोथेरापी सेन्टर

(अष्टाङ्ग आयुर्वेद फार्मसी) अदुवा खोला पुल पश्चिम हाडवेको दक्षिण पट्टी बितामोड-४, भापा
फोन नं. ०२३-५४९४६६/९८०६०००३९३/९८४२७९६५८८

भापामा साइलेस प्रविधिको घाँसप्रति आकर्षण

बिरामोड, भदौ १२। व्यवसायीक पशुपालन गर्नेको संख्या भापामा दिन प्रतिदिन बढ्दो छ। तर, पछिल्लो समय पशु आहारको व्यवस्थापनले कृषक चिन्तित छन्।

उन्नत प्रजातिका लैनो गाई पाल्ने क्रम बढेसँगै तिनीहरूको आहार कृषकका लागि मुख्य चिन्ताको विषय बन्दै गएको छ। न्यून उत्पादन, उच्च माग, अनियन्त्रित र विचौलिया ग्रस्त बजारका कारण अहिले पशु आहारमा भारी मूल्य बृद्धि भएको छ। अहिले कच्चा पदार्थको रूपमा प्रयोग हुँदै आएको मकैको मूल्य बढेसँगै पशुपालक किसानको ढाढ सेकाएको बताइन्छ।

पशु आहारको रूपमा प्रयोग हुँदै आएको दाना चोकरको मूल्यमा पनि अहिले ३० प्रतिशतसम्म बृद्धि भएका कारण कृषक मारमा परेको बाह्रदशी गाउँपालिका-५मा पाथीभरा एग्रो फर्म सञ्चालन गर्दै आएका दिनेश थापा बताउँछन्।

पशु आहारका रूपमा पराल खुवाईँदा दुधालु गाईले दुध कम दिने र दानाको

मूल्य (चोकर) बृद्धिका कारण पशुपालक कृषकलाई समस्या हुन थालेपछि जिल्लाका कृषकले अहिले साइलेस प्रविधि (गुन्दुक जस्तै गरी बनाइने) वाट बनाइएको घाँस प्रयोग गर्न थालेका छन्।

साइलेस प्रविधिबाट बनाइएको घाँस खुवाईँदा दूध उत्पादनमा बृद्धि भएसँगै अधिकांश कृषक साइलेस घाँस प्रति आकर्षित भएको कनकाई नगरपालिका-२का कृषक हरि कार्कीले बताए। हरियो घाँसबाट बनाइने साइलेस घाँस पशुलाई खुवाईँदा दूध बढ्ने र बाँभोपनको समस्या घट्ने गरेको उनको भनाइ छ।

साइलेस घाँस खुवाईँदा पशु निरोगी भएर मोटाउने र दूध दिने क्षमतामा दोब्बर बृद्धि हुने गरेपछि आफूले पनि साइलेस घाँस प्रयोग गर्न थालेको पाथीभरा एग्रो फर्मका सञ्चालक थापाले बताए। उनले भने - मकैको समयमा साइलेस घाँस बनाएर राख्छु, त्यो घाँसले भण्डै ६ महिना पुच्छ। यस्तो घाँस पशुलाई आहारको

रूपमा दिँदा हरियो घाँस दिए जस्तै हुन्छ।' २४ घण्टामा एउटा दुधालु गाई बैसीलाई आवश्यक पर्ने पोषण तत्वको मात्रा समीश्रण गरी ब्लक निर्माण प्रविधिमाफत तयार गरिएको आहार नै पूर्ण मिश्रण सहितको आहार हो। यस्तो आहारका लागि साइलेस प्रविधिबाट तयार गरिएको घाँस उत्तम हुने बताइएको छ।

पशु आहारको रूपमा पराल प्रयोग गर्दा २ प्रतिशत पौष्टिक तत्व र साइलेस प्रविधिको घाँस खुवाईँदा ७ प्रतिशत पौष्टिक प्राप्त हुने भएपछि पशुपालक कृषक अहिले यस्तो घाँस खुवाउन उत्साहित बनेको बताइन्छ। बढी भएको समयमा घाँसलाई सिन्की, गुन्दुक (साइलेस) बनाउने र हिउँदमा त्यसको प्रयोग गर्ने गरिएको छ। कनकाई नगरपालिका-२ का कृषक कार्की अहिले व्यवसायिक रूपमा साइलेस प्रविधिबाट घाँस उत्पादन गर्दै आएका छन्। उनले उत्पादन गरेको घाँस जिल्लाका विभिन्न स्थानमा रहेका कृषकले लाने गरेका छन्।

शिलगढी...

आवश्यक रहेको उनले बताए। सो बस सञ्चालनबारे काँकरभिट्टाका यातायात व्यवसायी, नागरिक समाजका अगुवा भने विरोधमा उत्रिएका छन्।

स्थानीय सरोकार समितिका संयोजक ज्ञानेन्द्र घिमिरेले सिधा बस सेवा सञ्चालनले काँकरभिट्टाको व्यवसाय धरापमा पर्ने बताए। नेपाल ट्रेड युनियन व्यवसायी संघका सल्लाहकार गोपाल शिवाकाटीले तत्काल दुई वटा बस सञ्चालनमा आउँदा समस्या नभए पनि भविष्यमा भारतका हरेक शहरबाट नेपालका विभिन्न स्थानमा पुर्‍याउने सेवामे

पूर्वी नाका काँकरभिट्टाको चहलपहल हराउनेमा चिन्ता व्यक्त गरे।

दूध ...

नसोचेको घाटा भएको छ। एक सय २२ माऊ लैनो गाई भएको फर्ममा अहिले तीन वटा गाई छन्। ठूलो योजनाका साथ फर्म सञ्चालन गरे पनि दूधले मूल्य नपाएकै कारण अहिले बनाएको गाई गोठ भत्काइँदै छ- कार्कीले भने- 'तालमेल मिलेन भने पशुपालक कृषक सधैं मारमा पर्छन्।'

गाई फर्म सञ्चालक आफैंले सुरुङ्गामा डेरी राखेका थिए। तर, आफ्नै गाई फर्मको दूध विक्रनसकेपछि पनि बताएकी

चिमरियाले बताए। तर, पनि पनि भनेको मूल्यमा नबिक्ने अनि गाईलाई खुवाउने दानाको मूल्य दिन प्रतिदिन बढेका कारण

मोटरसाइकल विक्रीमा

बजाज कम्पनीको Avenger 2 (२२० सीसी) मे१प ८६२९ नम्बरको मोटरसाइकल विक्रीमा रहेकोले खरिद गर्न चाहने इच्छुक व्यक्तिले तृ-सम्पर्क गर्नुहोला।

सम्पर्क: ९८१५०२२५१, ९८४२७१०२८४

गाई पाल्न समस्या भएर आफूहरूले फर्म

बन्द गरेको चिमरियाले बताए।

शिक्षक आवश्यकता

श्री सूर्योदय इङ्लिस एकाडेमी बाह्रदशी-७ डाँगीवारीलाई तपशिल अनुसारका शिक्षक आवश्यकता परेको हुँदा योग्यता पुगेका इच्छुकले तृ-सम्पर्क गर्नुहोला।

पद: अंग्रेजी शिक्षक

योग्यता: +२ पास गरेको एक जना (महिला)

डिप्लोमा पास गरेको १ जना

तलब: आपसी समझदारीमा तय गरिनेछ।

थप जानकारीका लागि: ९८०४९५३९१०, ९८६३१६८०२८

तथ्याङ्कको अभिलेख छ। यस वर्ष जुलाई १३ मा जनकपुरमा २८३.८ मिलिमिटर पानी परेको थियो। त्यस्तै जुन १५मा एकैदिन सबैभन्दा बढी वर्षा सुनसरीको तरहरामा ११५.५ मिलिमिटर र अगष्ट १७ लुम्बेमा १८०.९ मिलिमिटर वर्षा भएको तथ्याङ्क छ।

जलवायु परिवर्तनका असरका कारण विगतको तुलनामा लगातार भरी पर्ने दिन घटेको र मुसलधारे पानी पर्ने दिन बढेको मौसमविदको भनाइ छ। एकै दिनमा १०० मिलिमिटरभन्दा बढी वर्षा हुने क्रम बढेको छ। जल तथा मौसम विज्ञान विभागका पूर्वमहानिर्देशकसमेत रहेका जल तथा ऊर्जा आयोगका सहसचिव ऋषिराम शर्मा मुसलधारे वर्षाले नेपालको भू-उपयोग, विकास निर्माण, अव्यस्थित बस्तीमा ठूलो असर पार्ने गरेको बताउँछन्। उनले एक्कासि ठूलो पानी पर्नाले कृषि बालीनालीमा असर पर्ने, बाढी पहिरोलग्नायत विपद्का घटना बढ्ने बताए। वर्षामा आएको यो परिवर्तन जलवायु परिवर्तनका असरको परिणाम भएको सहसचिव शर्मा बताउँछन्।

विस्तारै र निरन्तर वर्षा हुँदा जमीनले पानी सोस्ने र त्यो पानी विस्तारै मूल फुटेर बग्ने गरेको बताउँदै भूगर्भविद् डा. कृष्ण देवकोटा भन्छन्- आकाशबाट एक्कासी ठूलो वर्षा हुँदा जमीनले सोस्न नसकेपछि पहिराको जोखिम बढ्छ। अहिले पहाडमा जथाभावी सडक खन्ने प्रवृत्ति बढेको र त्यो खनेको जमिनमा एक्कासी हुने ठूलो वर्षाले माटो बगाइ पहिरो जानेक्रम बढेको उनको भनाइ छ।

सामान्यतया नेपालमा मनसुन प्रवेश गर्ने मिति जुन १० मानिन्छ भने सेप्टेम्बर २३ सम्म मनसुन कायम रहन्छ। यो वर्ष नेपालमा मनसुन जुन २० मा प्रवेश गरेको हो। विगत १८ वर्षको अवधि हेर्दा नेपालमा पाँच वर्ष मात्र जुन १० अघि मनसुन प्रवेश गरेको छ भने अरु वर्ष ढिला नै प्रवेश भएको छ।

गत १८ वर्षको मौसमी तथ्याङ्क हेर्दा सन् २००२ बाहेक सबै वर्ष मनसुन औसतभन्दा ढिलासम्म सक्रिय रहेको छ। सन् २०१३ मा त नेपालमा अक्टोवर १९ सम्म मनसुन सक्रिय रहेको विभागका वरिष्ठ मौसमविद् डा. कँडेल बताउँछन्।

कुक चाहियो

फास्ट फुड एण्ड क्याफेका लागि १ जना कुकको आवश्यकता परेकोले इच्छुक तथा अनुभवी व्यक्तिले तृ-सम्पर्क गर्नुहोला।

WAVE फास्ट फुड क्याफे

शनिश्चरे रोड, बिरामोड, फापा

सम्पर्क: ९८१४०७४०८७, ९८४२७१६५०५

कर्मचारी आवश्यकता

१) पञ्चकन्या हुँदै बाल्मीकि, मुक्तिचोक, कृषिथोक, शनिश्चरेरोड, मातामन्दिर, पुष्पलाल चोकसम्म पत्रिका वितरण गर्ने कर्मचारी चाहिएकोले इच्छुकले तृ-सम्पर्क गर्नुहोला। (तलब: ७०००+ बोनस गरेर १०,०००-सम्म बचाउन आफ्नै मोटरसाइकल भएको हुनुपर्नेछ।) काम गर्ने समय बिहान ९ बजेसम्म।

२) लक्ष्मीपुरबाट दुर्गापुर, सिमसार, कालीमुडा हुँदै चम्पापुरसम्म पत्रिका वितरण गर्ने कर्मचारी चाहिएकोले इच्छुकले तृ-सम्पर्क गर्नुहोला। तलब: ५०००+बोनस गरेर ८,००० सम्म बचाउने, आफ्नै साइकल भएको हुनुपर्नेछ।
मो. ९८०१४०४०००, ९८१६६४१५७६

कर्मचारी तृ-आवश्यकता

यस मेघा डिपार्टमेन्ट स्टोरलाई निम्न अनुसारका कर्मचारी आवश्यक परेकोले इच्छुकले तृ-सम्पर्क गर्नुहोला।

पद: सेल्स गर्ल- २ जना (महिला) योग्यता: +२ वा सो सरह आवश्यक कागजात: नागरिकताको फोटोकपी, १ प्रति फोटो र सीभी तलब: आपसी समझदारीमा

सम्पर्क: मेघा डिपार्टमेन्ट स्टार

मेघा कम्प्लेक्स, दोस्रो तला, बिरामोड, फापा
फोन नं. ०२३-५४६६७८, ९८०८३५६२१७

बिर्ता (सेफ्टी तथा ढल सफाई)

बिरामोड, फापा

(पहाडी क्षेत्रमा पनि यो सेवा उपलब्ध छ।)

सेफ्टी तथा ढल सफाई गर्नु परेमा हामीलाई सम्पर्कनुहोस्।

कोरियन भाषा

विहान ६ बजेदेखि बेलुका ६ बजेसम्म

कोरियन भाषाका लागि ग्लोबल पिस नै किन ?

- एक बढ्दो कोरियन भाषा उच्च शिक्षा हासिल गर्नुभएको अनुभवी प्रशिक्षक
- पूर्ण AC कक्षाकोठा सक्ती Projector द्वारा पठनपाठन गराइने
- प्रत्येक हप्ता EPS TOPIK अन्तर्गतका प्रश्नगणबाट Test गराइने
- कोरियन भाषा सिक्ने पढिवासेका विद्यार्थीलाई विशेष कक्षाको व्यवस्था
- अनुभवी आइनेलाई विशेष सल्लाहको व्यवस्था
- एउटाबाट आइनेलाई सक्ती र सुविधापूर्वक होस्टल/कोठाको व्यवस्था
- विद्यार्थीलाई सल्लाहका उपयुक्त बतिका उपकरण उपलब्ध
- विद्यार्थीलाई सम्पूर्ण पाठ्य सामग्री उपलब्ध गराइने

GLOBAL PEACE
Int'l Education Academy Pvt.Ltd.
Shanishchare Road, Birtamod, Jhapa
Tel : 023-546214 | 9801061988 | 9801061989

पूर्वाञ्चल

सम्पादकीय

मानवीयता मरेकै चाहिँ होइन

भनापाको जेठो नगरपालिका भद्रपुरका सञ्जय घोष उनको दानशीलता र सेवाभावका कारण चर्चामा आएका छन् । यद्यपि घोषले गरेको कर्म चर्चा वा स्वाथबस भएको देखिँदैन । उनी स्थानीय गौतम बुद्ध प्राथमिक विद्यालयमा अध्ययनरत् दुई सय विद्यार्थीलाई विगत तीन महिनादेखि लगातार खाजा खुवाउँदैछन् । सरकारले पछिल्लो समय बाल विकास कक्षामा अध्ययनरत् बालबालिकाका लागि खाजाको व्यवस्था गरी उनीहरूसँगै अभिभावकलाई समेत विद्यालयप्रति आकर्षित गर्ने लक्ष्य लिएको थियो । तर, आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ देखि खाजा वापतको रकम कटौती गर्‍यो । विद्यालय छाड्ने प्रवृत्ति अन्त्य गर्ने उद्देश्यका साथ सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत् बालकक्षाका विद्यार्थीहरू औसतरूपमा विपन्न, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत वर्गका हुने गरेको समाज, राज्यको बुझाइ छ ।

विपन्नताका कारण शिक्षाप्रतिको लगाव नभएको वर्गलाई शिक्षा नै उन्नतिको पहिलो आधार हो भन्ने बोध गराउनु सरकारको पहिलो दायित्व हो । यस्तो सरकार केन्द्र मात्र होइन प्रदेश, स्थानीय र आफू बसेको वार्ड मै छ । तर, यी कसैले कुनै चासो र चिन्ता प्रकट नगरेको अवस्थामा घोष एकलैले बालविकासका मात्र होइन सम्पूर्ण विद्यार्थीलाई खाजा खुवाउने जिम्मेवारी लिनु उनको उदारताको परिणाम हो । यसले मानवीयता, हार्दिकता, उदारता र संवेदना मरिसकेको छैन भन्ने पुष्टि गरेको छ । कतिपय परिवार हातमुख जोर्नकै लागि अतिशय कष्ट व्यहोर्न बाध्य छन् । उनीहरूलाई परिवार पाल्न नै धौ-धौ परेको हुन्छ । यस्तोमा खान दिइन्छ भन्ने आशामा छोराछोरीलाई विद्यालय पठाउने उनीहरू खाजा बन्द भएपछि विद्यालयलाई महत्त्व दिन सक्दैनन् ।

‘भोको पेटले बेद पढिँदैन’ यो व्यवहारले सिद्ध गरेको भनाइ हो । दैनिक मजदुरी गर्ने आमा-बुबाका छोराछोरी खान पाइने लोभले विद्यालय आउँछन् । उनीहरू शिक्षाको लाभका बारेमा अनभिज्ञ छन् त्यसकारण पनि घोषको कर्म प्रशंसायोग्य मात्र होइन स्तुत्य पनि छ । उनको कर्मले अरुहरूलाई शिक्षा र प्रेरणा दिन सक्छ । यसले ‘विद्यालय छाड्ने’ दरमा कमी ल्याउन र सबैका लागि शिक्षाको मान्यता पूरा गर्न सहयोग गर्नेछ । यस अर्थमा घोष प्रेरणाका आधार बनिएका छन्, आदर्श, निष्ठा र सत्कर्मका उदाहरण पनि ।

सेवा गर्छु भनेर पद प्राप्त गर्ने अनि आर्थिक लाभका लागि मरिहत्ते गर्ने आजको नेपाली समाजको चरित्रका बीच सञ्जयको सेवा औंशीको रातको दियो हो । त्यही दियोले अरुहरूको मनभित्रको संवेदना, मानवीयता र सेवाभावलाई जगाउन सक्थो भने ठूलो उपलब्धी हुनेछ समाजका लागि । यस्ता कर्मशील, सहयोगी र उदारमना पात्रहरू समाजमा अरू पनि हुन सक्छन् । यस्तै सेवा र योगदानका कारण लाखौंको मनमा रहेको प्रमाणित भएका सञ्चारकर्मी रवि लामिछाने यो साता सर्वाधिक चर्चामा रहे । सहयोगापेक्षीहरूको पीडामा मल्हम लगाउने उनको कर्म सकीर्णता बोकेका बाहेक सबैका लागि सम्मानित बन्थो । अझै कति सहयोगी मनहरू वातावरण नपाएर, अंकुरित हुने अवसर नभएर हाम्रो वरिपरि हुनसक्छन् जसको भौतिक, भावनात्मक र अभिव्यक्तिको सहयोगले नै भोलिको सुन्दर समाज निर्माण गर्न सकारात्मक र प्रेरणादायी भूमिका निर्वाह गर्न सक्छ । यसकारण पनि सञ्जय घोषको निःस्वार्थ र निष्पक्ष सेवा सुन्दर भविष्यका लागि उदाहरणीय छ ।

विष्णुप्रसाद खरेल

संविधान दिवस मूल समारोह समिति अन्तर्गतको प्रचार-प्रसार उपसमितिले यही बुधबार सञ्चार मन्त्रालयमा गरेको छलफल कार्यक्रममा सरकारका प्रबक्ता समेत रहेका सञ्चारमन्त्री गोकुल बाँस्कोटाले प्रयोग गरेका शब्दले नेपालीहरूको मानमर्दन गरेको छ । त्यसो त, बाँस्कोटा टर्छ शब्दको प्रयोग गर्नामा माहिर देखिएकै हुन् । उनले उक्त छलफलमा भने ‘त्यो दिन (संविधान दिवशको विदाको दिन) तास खेलनका निमित्त, पिकनिक खानका निमित्त, वियर खानका निमित्त, गलफ्रेण्ड लिएर हिँड्नका निमित्त, ब्वाइफ्रेण्डलाई भेट्न जानका निमित्त (विदा) दिएको होइन । फाइनल कुन यही हो ।’

बाँस्कोटाको उक्त भनाइले सरकारी विदाका दिन उनी यस्तै कार्यहरूमा व्यस्त रहने गरेको आभाष मिल्दछ । मनोबैज्ञानिकहरूको भनाई अनुसार- एउटा मानिसले अर्को मानिसप्रतिको दृष्टिकोण तयार गर्दा पहिला आफ्नो चरित्रबाट प्रभावित भएर सोच्ने गर्दछ, र । उक्त प्रभावले अरुको मूल्यांकन गर्ने गर्दछ । हामी सबैमा यही हुने हो । कुनै पनि विषयमा धारणा तयार गर्दा एउटा असल मानिसले सकारात्मक सोच राख्दछ र त्यही सोच अनुरूपका शब्दहरूको उच्चारण र प्रयोग गर्दछ । अझ, राज्यको नेतृत्वमा समेत भएकाहरूबाट प्रयोग गरिने शब्दहरूलाई विशेष ध्यान दिन जरुरी हुन्छ । अहिलेका शासकहरूमा अरुलाई होच्याउने, अस्पृष्टि शंका र संदेश जनाउने र आफूमात्र अब्बल दर्जाको ठान्ने प्रवृत्तिले उनीहरूले प्रयोग गर्ने शब्द, जीवनशैली, आचरण र व्यवहारबाट नै प्रमाणित भएको जगजाहेर नै छ ।

नेपालमा कम्युनिष्टहरूको बलियो सरकार छ । बलियो सरकारमा समावेश भएको दल र सरकारमा सहभागी शासकहरू आफैमा विनम्र हुनुपर्ने हो । अझ, सर्वहारा आचरण र कम्युनिष्ट चरित्रले त जनतालाई

रत्नबहादुर बस्नेत

शान्ति बिना सुख सम्भव छैन । यो उक्ति ध्रुवसत्य हो । यसबाट सुखका लागि शान्ति अनिवार्य छ भन्ने स्पष्ट हुन्छ । सुख भन्नु नै आनन्द हो र शान्ति बराबर अर्को आनन्द पनि छैन । संसारमा प्रत्येक जीव सुखको खोजीमा छन् । आजको मानव सुख प्राप्तिको लागि अनेक चेष्टा गर्दछ । तर, परिणाममा दुःखको दास बन्न बाध्य र विवश भइरहेको छ र विनासतर्फ उन्मुख बन्दै गएको छ । तापनि मानिस शान्ति प्राप्त गर्ने मार्गलाई बुझ्न र अपनाउन चाहिँदैन । यो एउटा सोचनीय र संवेदनशील विषय हो ।

परापूर्वकालमा विश्व आजको जस्तो भौतिक सम्पन्न र सुविधायुक्त थिएन तापनि हाम्रा पूर्वज पूर्खाहरूको जीवन सुखदायी र शान्तिपूर्ण नै थियो । तर, आजको विकसित अवस्थामा पनि आफ्नै मस्तिष्कको उपज र आविश्कार आनन्दको रूपमा खोजीमा उपयोग गर्न नसकी तिनको विवेचना गर्ने क्षमताको कमीबाट जीवन अशान्तपूर्ण र दुःखदायी बनेको छ । यसको मूलकारण र रहस्य आध्यात्मिकता र धर्मको कमी हुनु नै हो । जबसम्म मानिस आध्यात्मिक र धर्मलाई अपनाउँदैन भौतिकरूपले जितिसुकै सम्पन्न भए पनि न उसले मानसिक शान्ति प्राप्त गर्न सक्दछ, न त शाश्वत सुख र आनन्दको कल्पना नै गर्न सक्दछ । यहाँ हाम्रा साधनाशास्त्र एवम् नीति वचनहरूमा उल्लेखित र निर्देशित मानसिक शान्ति प्राप्त गर्ने उपायबारे चर्चा गरिन्छ ।

अध्ययन मनन्

अध्ययन ज्ञान र शिक्षाको स्रोत मात्र नभई मानसिक शान्ति प्राप्त गर्ने सशक्त माध्यम पनि हो । कुनै पनि विषयवस्तुको अध्ययनबाट हाम्रो मन एकाग्र भई त्यसको ज्ञान र सत्यबोध हुन्छ । यसबाट सत्य बोध भई मानसिक शान्ति र सन्तुष्टिको अनुभूति हुन्छ । धर्म दर्शनमा अध्ययन वा शास्त्र अध्ययनलाई धर्मको मार्गको रूपमा संकेत गरिएको छ । अध्ययनको लक्ष्य जीवनयापनका आवश्यक ज्ञान र सीप हासिल गर्नु हो । यसका लागि अन्य विषयको

सदैव सम्मान गर्ने, उनीहरूलाई विनम्रतापूर्वक सचेत तुल्याउने र आफूलाई सबैभन्दा सर्वश्रेष्ठ जनसेवकका रूपमा प्रस्तुत गर्नुपर्ने हो । त्यो कतै देखिँदैन । विगतका शासकहरूको आलोचना गरिरहँदा अहिलेका शासकहरूमा के फरक छ भनेर सोचियो भने कुनै गुणात्मक भिन्नता पाउन सकिँदैन । अझ अहिलेका शासकहरूमा मन्त्री बाँस्कोटाको जस्तै टर्छ बोली र दम्भकारी संस्कार मौलाउन थालेको छ । जनता नोकर हुन्, शासकले जे बोल्दछ त्यो कुराको अनुशरण जनताले टाउको निहुराएर गर्नुपर्दछ भन्ने प्रवृत्तिले वर्तमान शासकहरू भन्नु आलोचित बनिरहेका छन् ।

सन्दर्भ एउटा मात्र होइन, मन्त्री बाँस्कोटाको जस्तै

माओको त्यो शैलीलाई नेपालको

कम्युनिष्ट आन्दोलनमा लागेकाहरूले यति

धेरै अनुशरण गरे की कपाल ठाडो पारेर

कोर्ने र हरियो रंगको भोला बोवनेहरू

आफूलाई अब्बल दर्जाको कार्यकर्ताका

रूपमा लिन थाले । प्रायः धेरै भूमिगत

कार्यकर्ताहरूको शैली त्यस्तै बन्थो ।

उनीहरूको भेषभुषा र पहिरनले

त्यतिबेलाको प्रहरीलाई कम्युनिष्ट भनेर

थाह पाउन सजिलो बनायो ।

शैली र आचरणले अहिले ब्यापतता छएको छ । प्रधानमन्त्रीबाट शुरु भएको दम्भकारी चरित्र र होच्याउने शब्दको प्रयोग अहिले कम्युनिष्ट आचरण र व्यवहार बनेको छ । कम्युनिष्टहरूमा एउटा अलग चरित्र विगतदेखि नै देखिएकै हो । स्मरणमा अहिले पनि एउटा शैलीले जरो गाडीरहेको छ । २०३५/०३६ सालदेखि धेरै पछिसम्म देखिएको त्यो चरित्र पनि कम गजबको थिएन । चीनको कम्युनिष्ट आन्दोलनका अगुवा माओत्सेतुङ सदैव कपाल ठाडो पारेर कोर्ने गर्दथे । उनले बोक्ने भोला

हारियो रंगको थियो । माओको त्यो शैलीलाई नेपालको कम्युनिष्ट आन्दोलनमा लागेकाहरूले यति धेरै अनुशरण गरे की कपाल ठाडो पारेर कोर्ने र हरियो रंगको भोला बोक्नेहरू आफूलाई अब्बल दर्जाको कार्यकर्ताका रूपमा लिन थाले । प्रायः धेरै भूमिगत कार्यकर्ताहरूको शैली त्यस्तै बन्थो । उनीहरूको भेषभुषा र पहिरनले त्यतिबेलाको प्रहरीलाई कम्युनिष्ट भनेर थाहा पाउन सजिलो बनायो । जसका कारण उक्त शैलीलाई परिवर्तन गर्न उनीहरू बाध्य भएका थिए ।

माथिल्लो नेताको बोली, व्यवहार र जीवनशैलीलाई तल्लो तहका कार्यकर्ताले अनुशरण गर्ने आवेग कम्युनिष्टहरूमा अचाक्ली नै देखिन्छ ।

सायद त्यसैको परिणाम हुनुपर्दछ, अहिलेका माथिल्लो तहका कम्युनिष्ट नेताहरू जे जस्तो आचरण, व्यवहार र जीवनशैलीबाट गुञ्जिएका छन् । तलका कार्यकर्ताहरू पनि त्यसैको अनुशरण गरिरहेका देखिन्छन् । यो जग जाहेर छ । नेपालका कम्युनिष्ट नेताहरूमा अहिले अकुल सम्पत्ति कमाउने होड चलेको छ । माथिल्ला तहका सबै नेताहरू करोडपति हुने कुरा त सामान्य बन्थो, उनीहरू अरबपति र खरबपति हुने डैडाहामा लागेका छन् । व्यक्तिगत सम्पन्नताको यो दौडमा राज्यका सबै संयन्त्रहरूको दुरुपयोग गर्ने र उक्त दुरुपयोगका अवरोधहरूलाई जनताका शत्रुका रूपमा चित्रित गर्दै तथानाम टर्छ शब्दहरूको प्रयोग गर्नामा माहिरता हासिल गरिरहेका छन् । माथिल्ला तहका नेताहरूले देखाएको सम्पन्नताको बाटो र उक्त कार्यमा देखिएका अवरोधहरू माथिको तीव्र आक्रमणलाई तल्ला तहका कार्यकर्ताले राम्ररी अनुशरण गरिरहेका छन् । उनीहरूको गलत आचरण, व्यवहार र जीवनशैलीको आलोचना गर्नेहरूका विरुद्ध अरिगल शैलीमा आक्रमक भएर प्रस्तुत हुनु उनीहरूको दिनचर्या बनेको छ । नेपालका कम्युनिष्टहरू फरक चरित्रका छन् । चिनिया राष्ट्रपतिले भनेका छन्-

‘व्यक्तिगत सम्पत्ति हुने व्यक्ति कम्युनिष्ट हुन सक्दैन ।’ तर, नेपालमा करोडपति नभएको मानिस कम्युनिष्ट बन्न नसक्ने अवस्था तयार हुँदैन । त्यसैले पनि होला, दुईतिहाईको कम्युनिष्ट सरकारका पालामा सबैभन्दा बढी भ्रष्टाचार भएको अनुभूति नागरिकहरूले गरिरहेका छन् ।

सरकारमा सालिनता देखिएन भने आम नागरिकहरूको विश्वास खस्कन्छ । अगुवामा धैर्यता र सहनशिलता आवश्यक हुन्छ । अझ, अगुवाहरूमा अरुको अस्तित्वको सम्मान गर्ने आचरण प्रमुख भएर आउने गर्दछ । आलोचना सुन्ने र आलोचना ग्रहण गर्ने योग्यताले मात्र कुनै पनि नेता, शासक वा शासनको गरिमा बढ्ने गर्दछ । विभिन्न स्थान, समुदाय, जात, धर्म, वर्ग र पेशाका मानिसहरूले एउटै विषयमा पनि व्यक्तिगत रूपमा फरक धारणा बनाउनु स्वभाविकै हो । त्यो स्वभाविकतालाई सहजसुगम ग्रहण गर्न सकिने भन्ने कुनै पनि शासक या नेता लोकप्रिय बन्न सक्दैन । अहिले हामी जे देखिरहेका छौं र जे भोगिरहेका छौं, यो ठिक उल्टो देखिन्छ । सरकार र सरकारमा रहेका दलका कार्यकर्ता र नेताहरूमा सहनशिलता शून्य देखिन थालेको छ । धैर्यता भन्ने चिज नै समाप्त हुँदैछ । आक्रमण र प्रतिआक्रमणमा उत्रिहाल्ने र जथाभावी शब्दको प्रयोग गर्ने बिषय प्रमुख भएर आउन थालेको छ । अरुको अस्तित्वलाई स्वीकार गर्ने चरित्र त कतै पनि देखिँदैन । अरु भनेका चरित्राहिन यो मुलुकका लागि निकम्मा हुन र आफूमात्र सर्वश्रेष्ठ भन्ने भावना चोतफी देखिन थालेको छ । फरक विचारहरूलाई आफूमाथिको आक्रमण देख्ने र त्यसका विरुद्धमा प्रतिआक्रमणमा खिन्ने आचरणमा अत्यधिक बुद्धि भइरहेको छ ।

फेरि पनि सञ्चारमन्त्री बाँस्कोटा कै सन्दर्भ, संविधान दिवशको विदाका दिन के सबै मानिसहरू तास खेलनका निमित्त, पिकनिक खानका निमित्त, वियर खानका निमित्त, गलफ्रेण्ड लिएर हिँड्नका निमित्त, ब्वाइफ्रेण्डलाई भेट्न तल्लिन हुने गर्दछन् ? के यो देशका अहिलेका शासकहरू मात्र सच्चरित्रवान र देशको लागि मरिमेट्ने पात्र हुन् ? अरु आमनागरिक, सरकारी र गैरसरकारी कर्मचारी सबै गलत बाटोमा हिँडेका छन् ? अर्थ न वर्थका यस्ता टर्छ शब्दको प्रयोगले कोही पनि ठूलो र असल बन्न सक्दैन । र, यस्ता टर्छ शब्दको प्रयोगले अरु कसैको मन जित्न पनि सकिँदैन । समयमै चेतना पलाओस् !

मानसिक शान्ति कसरी प्राप्त हुन्छ ?

साथै आध्यात्मिक विषयवस्तुको अध्ययन आवश्यकता पर्ने भएकाले शास्त्र वा वेदाध्यनलाई हिन्दुधर्मको विवाह पूर्वको एक संस्कार (वेदार्म्भ संस्कार)को रूपमा लिइन्छ । आध्यात्मिक विषयको अध्ययनबाट ब्रम्हज्ञान र शाश्वत शान्ति प्राप्त भई मोक्ष प्राप्त हुन्छ ।

अशान्त र असन्तुलित मनमा अनेक दुःखको जन्म हुने हुँदा सुखका लागि हाम्रो शान्त, स्वच्छ राख्न परमावश्यक छ । जसका निमित्त अध्ययन-साधनाको जरूरत पर्दछ । अध्यात्म-साधनामा नित्य स्वाध्यायको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहेको पाइन्छ । तसर्थ, व्यवहारिक जीवनोपयोगी ज्ञान र सुख, शान्ति प्राप्तिको लागि धर्मग्रन्थ, आदर्श र उपयोगी पुस्तक, पत्रपत्रिका नियमित

शान्ति प्राप्त हुन्छ । शास्त्रमा देवता, ब्रह्मण, गुरु, विद्वानहरूको पूजा (श्रद्धा, सत्कार), पवित्रता, सरलता, ब्रह्मचर्य र अहिंसालाई शरीरले गरिने तपस्या, मनलाई दिदार नगराउने, साँचो प्रिय र हितकारी वचन बोल्नु, स्वाध्यायलाई वाङ्मय अर्थात् बोलीले गरिने तपस्या भनिएको छ भने मन प्रशन्न राख्नु, सुशील हुनु मुनिहरू कै जस्तो चित्तवृत्ति राख्नु, मन वशमा राख्नु, शुद्ध भावना लिनुलाई मानस अर्थात् मनले गरिने तपस्या भनिएको छ । त्यस्तै कर्मफलको आशा वा आशाक्ति नराखी सत्कर्म गर्नु सच्चा त्याग वा तपस्या हो । यसैबाट शक्ति प्राप्त परिणामलाई स्वीकारी सन्तोष मानेर थप थप प्रयास गर्न सक्षम हुन्छ र सदैव कर्मशील भई शाश्वत शान्ति मार्ग

रूपमा अध्ययन-मनन् गर्नुपर्दछ । यसबाट जाग्रत अवस्था प्राप्त हुन्छ । भनिएको छ, शान्ति बाह्य वस्तुबाट प्राप्त हुँदैन । वास्तविक शान्तिका लागि आफैभित्र पस्नुपर्दछ र आफ्नो अर्थात् ‘स्व’ को अध्ययन गर्नुपर्दछ ।

तप

यज्ञ, दान जस्तै तप पनि धार्मिक क्षेत्रको प्रचलित र परिचित अनुष्ठान हो । तपको अर्थ हो- तपस्या । परमात्मा चिन्तनमा आफूलाई लगाइदिनु (समर्पण गर्नु) । भनिन्छ त्याग पनि तपस्या नै हो । हाम्रो देशलाई नै प्राचीन ऋषिमुनीहरूको पवित्र तपोभूमि मानिन्छ । जीवनमा शान्ति र सुव्यवस्थाका लागि तप अति आवश्यक छ । तपको अर्थपूर्ण पालनाबाट कार्यसिद्धि र समृद्धि प्राप्त हुन्छ । समस्त मानसिक तथा विकारहरूको अन्त्य भई शाश्वत

अपनाउने प्रेरणा प्राप्त गर्दछ । ‘कर्म गर तर फलको आशा नगर’ भन्ने गीताको मन्त्रको सार्थकता पनि यसैमा छ । गीतामा भनिएको छ- योग (समता) रहित अभ्यासभन्दा शास्त्रज्ञान श्रेष्ठ छ, योगरहित शास्त्रज्ञानभन्दा ध्यान श्रेष्ठ छ, योगरहित ध्यानभन्दा कर्मफल त्याग श्रेष्ठ छ किनभने कर्मफल त्यागबाट तुरुन्त शान्ति प्राप्त हुन्छ ।

लोभ त्याग

भनिन्छ, चाँदीको गहना लगाउनेलाई सुनको गहना प्राप्त हुँदा खुशी लाग्छ । तर, सुनको गहना लगाउनेलाई सुनकै गहनाले केही हुन्न । यसरी जति जति वस्तुको प्राप्ति हुन्छ अझ त्यति प्राप्त गर्ने लोभ बढ्दछ । लोभको भकारी कहिल्यै भर्दैन । लोभ अत्यन्तै हानिकारक दुर्गुण हो । जीवनमा सुख, शान्तिको चाहना गर्ने जोसुकैले

यसलाई त्यागी लोभमुक्त बन्नु पहिलो तथा प्रमुख कर्तव्य हुन जान्छ । यसले अनेक दुःख र विपत्तिलाई निम्त्याउँछ । अनावश्यक लोभको परिणाम कसैको हितमा हुँदैन । लोभका कारण मानिसको ज्याने समेत गुमेको उदाहरण नीति कथामा प्रशस्त पढ्न पाइन्छ । लोभको लाभ लामले विलाप भन्ने उखाने छ । लोभ बराबर अर्को पाप छैन । लोभ भएपछि दुःख पाउन अर्को पाप (दोष) गरिरहन पर्दैन । जुन मानिस धनको लोभमा लिप्त हुन्छ उसको तृष्णा कहिल्यै तप्त हुँदैन । लोभ, मोह, अहंकारादि आन्तरिक विकारबाटै मानसिक शान्ति भंग हुने भएकाले महात्माहरूले यिनबाट सदा टाढा रहन उपदेश दिदै आएका छन् । तसर्थ, सदासर्वदा लोभ त्याग गरी प्राप्त भोगमा सन्तुष्ट बनेर कर्तव्य गर्दै गएमा नै सुखमय र शान्तिपूर्ण जीवन व्यतीत गर्न सकिन्छ ।

मन र इन्द्रिय वशमा राख्नु

शान्ति बाह्य वस्तु वा कुराबाट नभई मनको नियन्त्रणबाट प्राप्त हुने तत्व हो । धनसम्पत्ति वा आर्थिक कार्यबाट पनि शान्ति प्राप्त हुँदैन । धनसम्पत्ति अभाव हटाउन र धर्म पुण्यका लागि आवश्यक छ, जसले शान्ति तर्फ ओल्याई मात्र दिन्छ । मनको नियन्त्रणका लागि पहिले इन्द्रियहरूलाई संयममा राख्न अपरिहार्य छ । इन्द्रियलाई अश्वको उपमा दिइएको छ । जसरी रथलाई निर्दिष्ट स्थानमा पुर्‍याउन अश्वको नियन्त्रण आवश्यक छ, त्यसरी नै निश्चित लक्ष्यमा पुग्न हामीलाई हाम्रा इन्द्रियहरू वशमा राख्न परमावश्यक छ । यिनै इन्द्रियहरूलाई आत्मनुशासन राखी आत्मकल्याणका विरुद्ध जान नदिनु नै इन्द्रिय संयम हो । यसैबाट मन शान्त बन्दछ ।

मानसिक वेग नियन्त्रण बिना सुख, शान्ति पाउन सकिँदैन । समस्त धार्मिक तथा आध्यात्मिक अनुष्ठानहरूको पहिलो उद्देश्य पनि मन नियन्त्रण गर्नु नै हो । मन पूर्णरूपले नियन्त्रणमा राख्न अत्यन्त कठीन छ । मन नियन्त्रणमा राख्न चाहनेले तृष्णाबाट मुक्त रहनु पर्छ । तृष्णा अगिनको तीव्र ज्वाला सरह हो । व्यक्ति तृष्णाबाट यसरी नै टाढा रहनु पर्दछ । जसरी सुकेको पत्रालको भारी बोक्ने मानिस आगोको भिस्कोबाट अलग रहन्छ । तर, सुन्दरताप्रति आकर्षित हुने डरले आँखा चिम्लुनालाई चाहिँ मूर्खता मानिन्छ । स्वयम् शास्त्र भन्दछ- जितिसुकै अध्ययन मनन गरेता पनि तबसम्म शान्ति लाभ हुँदैन जबसम्म इन्द्रिय र मन वशमा हुँदैन । मनमा वासन रहेसम्म चित्त शान्त पनि हुँदैन । अतः आफ्नो मन र इन्द्रियलाई अधिनमा राखेर भगवानमा समर्पित भई आफ्नो स्थान र अवस्था निःस्वार्थ कर्म व्यक्ति शान्तिमा विलिन हुन सक्दछ ।

सामाजिक सञ्जाल

७३२ स्थानीय सरकारले तिजको दर खान कति बजेत छुट्याएको छ, त्यो बजेत किशोरीका लागि सेनेटरी प्याड किन्ने शीर्षकमा परिवर्तन गरी खर्च गरोस् !

- मदनकुमार खरेल

रावणमा ज्ञानको कम थिएन, उनले ज्ञानको उपदेश गरे, तर उनी स्वयम् निच कर्म गर्दथे । उनको भनाइ शुभ र पवित्र थिए । अर्कोलाई उपदेश दिन धेरै व्यक्ति निपुण हुन्छन् । तर, आफ्नो उपदेश अनुसार व्यवहार गर्ने मानिसहरू बहुत कम हुन्छन् ।

- हरिकृष्ण शाक्य

बासुदेव दुलाल
महासचिव
ने. औ. त्य. संघ मेची शाखा

नयाँ गाडीले शान्ति सुरक्षामा सहज

भद्रपुर, भदौ १३। नेपाल प्रहरी संगठनले भारतको सीमावर्ती नाकासँग जोडिएको वडा प्रहरी कार्यालय भद्रपुर र इलाका प्रहरी कार्यालय काँकरभिट्टालाई नयाँ गाडी प्रदान गरेको छ।

भापाको मुख्यनाका काँकरभिट्टा र भद्रपुर भएकाले हाल भएको गाडी जीप अवस्थामा रहेकोले विभागले नयाँ गाडी पठाइदिएको प्रहरी कार्यालय भापाका प्रहरी नायब उपरीक्षक महेन्द्रकुमार श्रेष्ठले जानकारी दिए। नयाँ गाडी आएपछि सीमाक्षेत्रको शान्ति-सुरक्षामा थप सहयोग पुग्ने उनले बताए।

वडा प्रहरी कार्यालय भद्रपुरमा रहेको गाडी कामै नलान्ने अवस्थामा पुगिसकेको बताइएको छ। २०६४ को निर्वाचनमा वडा प्रहरी भद्रपुरलाई प्रहरी संगठनले नयाँ गाडी पठाएको भए पनि प्रहरी

कार्यालय भापाले नयाँ गाडी आफ्नै कार्यालयमा राखेर सोही कार्यालयमा रहेको पुरानो गाडी भद्रपुरलाई पठाएको थियो। पुरानो गाडी भद्रपुरलाई पठाएपछि उक्त गाडी जीप हुनुका साथै त्यसका पाटपुर्जा समेत नपाउने भएकाले महिनामा कम्तिमा १० दिन गाडी विग्रीएर थन्कियो।

‘बल्ल भद्रपुरमा नयाँ गाडी विभागले नै पठाइदिएको छ’-वडा प्रहरी कार्यालय भद्रपुरका प्रहरी निरीक्षक यमकुमार श्रेष्ठले भने- ‘अब नगरको शान्ति सुरक्षामा थप सहयोग पुग्ने भयो, पुरानो गाडी विर्गिँदा गस्तीमा हिँड्ने प्रहरीलाई समस्या हुन्थ्यो, कुन बेला गाडी विग्रीन्थ्यो थाहा नै नहुने।’ गत आर्थिक वर्षमा वडालाई दुईवटा नयाँ मोटरसाइकल पनि उपलब्ध भएको उनले बताए।

वृद्धवृद्धालाई सम्मान

बिर्तामोड, भदौ १३। पराजुली समाज नेपाल बिर्तामोड नगर समितिले एक कार्यक्रमकाबीच वृद्धवृद्धालाई सम्मान गरेको छ।

समाजले परोपकार तथा अनुसन्धानमा केन्द्रधारा सञ्चालित वृद्धाआश्रममा रहेका ३० जनाभन्दा बढी वृद्धवृद्धाहरूलाई सम्मान गरेको हो। बाबुको मुख हेर्ने दिनका रुपमा रहेको कुशे औंशी तथा तीजको अवसर पारेर वृद्धाश्रममा रहेका वृद्धवृद्धाहरूलाई खानेकुरा खुवाउनुका साथै फलफूल वितरण गरेर सम्मान गरेको समाजका सचिव नारायणप्रसाद पराजुलीले जानकारी दिए।

ज्येष्ठ नागरिक भनेका ज्यूँदा देवता

भएकाले उनीहरूलाई सदैव सम्मान गर्नु कर्तव्य रहेको भन्दै समाजले पहिलो पटक उक्त कार्यक्रम गरिएको उनले बताए। पराजुली समाज नेपाल बिर्तामोड नगर समितिका अध्यक्ष गणेशप्रसाद पराजुलीको अध्यक्षता तथा समाजका भाषा उपाध्यक्ष काशीनाथ पराजुलीको प्रमुख आतिथ्यमा भएको कार्यक्रममा कुन्ता पराजुलीले स्वागत गरेकी थिइन्।

कार्यक्रममा धनकुमारी पराजुली, प्रकाश पराजुली, प्रतीक्षा पराजुली लगायतले शुभकामना मन्तव्य राखेका थिए। कार्यक्रमको सञ्चालन समाजका बिर्तामोड सचिव नारायणप्रसाद पराजुलीले गरेका थिए।

बहुमुखी प्रतिभाका धनी मोतीराम

कोमलप्रसाद पोखरेल

आज १५३औं मोती जयन्ती। नेपाली साहित्यका बहुमुखी प्रतिभाका धनी हुन्- मोतीराम भट्ट। मूलतः उनका व्यक्तित्वलाई निम्नलिखित शीर्षकहरूमा समेट्न सकिन्छः

समालोचक, जीवनीकार तथा अन्वेषक

मोतीराम भट्ट नेपाली साहित्यजगतका पहिला जीवनीलेखक हुन्। १९४८ सालमा भट्टले भानुभक्त आचार्यको जीवनी लेखेका हुन्। नेपाली साहित्यका आदि समालोचक पनि मोतीराम भट्ट नै हुन्। यिनले संवत्प्रथम भानुभक्तको रचनाको समालोचना गरी नेपाली साहित्यमा समालोचनाको आरम्भ गरेका थिए। मोतीराम भट्टले भानुभक्तको जीवन चरित्रमा खाली जीवनी मात्र प्रस्तुत नगरी उनको कवित्व शक्तिको समेत समालोचना गरेका छन्। त्यसै कृतिमा मोतीरामले भानुभक्तलाई आदरस्वरूप आदिकविको नामाङ्कन पनि गरेका छन्।

मोतीराम भट्ट नेपाली साहित्यका प्रथम अन्वेषक पनि हुन्। उनले नै भानुभक्तको बालकाण्ड रामायण फेला पारे। १७ वर्षको उमेर पार गरिसकेपछि उनी प्रायः भानुभक्तीय निष्ठामा एकोहोरो भएर लागे। त्यसै बेलादेखि उनले भानुभक्तसम्बन्धी जीवनी लेखे, पाण्डुलिपि खोजे। मोतीरामले नै भानुभक्तका वयूथिक्षा, भक्तमाला, प्रश्नोत्तर र रामगीतालाई प्रकाशनमा ल्याएका थिए। यिनले भानुभक्तको अत्यन्तै गहि्ररिएर खोजिनीति गरे। भानुभक्तका अतिरिक्त यिनले विहारीलाल, छाँवलाल, पतञ्जलि आदि व्यक्तिको पनि कवि भएको सूचना जनसमक्ष पुर्‍याएका थिए।

साहित्य सृजनामा यी आफ्ना दौतीरहरूलाई नै अधि सारिरहन्थे। आफ्ना पूर्वज, समकालीन र पछाडिका मान्छेको उनी खुबै प्रशंसा गर्थे। यिनले भानुभक्तलाई कहीं आदिकवि भनेका छन्, कहीं कविकुलमुकुट भनेका छन् भने कहीं चाहिँ चक्रचूडालाई पनि भनेका छन्। त्यसैगरी यिनले राजीवलोचन जोशीलाई कवि शिरोमणि र पद्मविलास पन्तलाई कवि भनेर सम्बोधन गरेका छन्। मोतीराम भट्टले आफूले मनले खाएका व्यक्तिको स्तुति गरेर कविता पनि लेखिदिन्थे। उनले भानुभक्त,

राजीवलोचन र पद्मविलासको काव्यात्मक महिमा निकै राम्ररी गाएका छन्।

कवि, गजलकार तथा गायक

मोतीराम भट्टले श्रृंगार, भक्ति तथा राष्ट्रियताका विषयमा थुप्रै कविताहरू लेखेका छन्। श्रृंगारिक कविताका चाहिँ उनी निर्माता नै बने। श्लोकसंग्रह र मनोद्वेग प्रवाहमा मोतिराम भट्टका थुप्रै श्रृंगारिक कविता रहेका छन्। ‘पिकदूत’ भट्टको श्रृंगाररसको अर्को काव्य हो। मोतीराम भट्टले नै नेपाली भाषामा गजलको आविष्कार गरेका हुन्। यिनले नेपाली भाषामा थुप्रै गजल लेखेर लोकप्रिय बनाएका छन्। त्यसबेला यिनको गजल लेखनबाट लक्ष्मीदत्त पन्त, गोपीनाथ लोहनी, नरदेव पाण्डे पनि आकर्षित भए र उनीहरूले पनि गजल लेख्न थाले। भट्टकै प्रेरणाबाट शम्भुप्रसाद दुङ्गेल, भीमनिधि तिवारी र महेन्द्र वीरविक्रम शाहले पनि नेपाली काव्यविधामा गजललाई महत्त्वपूर्ण किसिमले प्राथमिकता दिएको पाइन्छ। भट्ट गजलकार मात्र नभएर गायक पनि थिए। त्यसबेला दरबारमा उर्दूका गीतगजल गाएको देखेर यिनले नेपाली गजलगीत लेखे र गाएर पनि प्रस्तुत गरे। मोतीराम भट्टले लेखेका यस किसिमका गजल प्रशस्त छन्ः

यता हेर्‍यो यतै मेरा नजमाँ राम प्यारा छन्

उता हेर्‍यो उतै मेरा नजमाँ राम प्यारा छन्।

समस्यापूर्ति कविताका प्रारम्भकर्ता

समस्यापूर्ति कविता लेख्ने जाँगर चलेपछि अरूलाई पनि यस विषयमा केन्द्रित गर्न उनले काठमाडौँ तथा बनारस दुवै ठाउँमा मित्रमण्डलीको स्थापना गरे। संस्कृत वाङ्मयको पुरानो चलनलाई नेपाली भाषामा कायम गराउन उनी खुबै जुटे र समस्यापूर्ति कविता सर्वप्रथम भट्टले नै आफैँ लेखे। बनारसमा बसेको बेला यिनले आफ्ना हितैषी साथीहरू तेजबहादुर, काशीनाथ, रंगनाथ, चेतसिंह र पद्मविलासलाई पनि समस्यापूर्तिका कविता लेख्न निपुण बनाएका थिए। यिनले काठमाडौँमा राजीवलोचन जोशी, भोजराज पाण्डे, डोलेश्वर, लक्ष्मीदत्त पन्त, नरदेव पाण्डे, कालीप्रसाद, देवराज र गोपीनाथ लोहनी आदिलाई पनि संगठनात्मक रूपमा समस्यापूर्तिको कविता लेख्न वातावरण जुटाइदिएका थिए। वास्तवमा उनीहरू पनि क्रमशः ‘समस्यापूर्ति’ कविता लेख्न निपुण भएका थिए। मोतीराम भट्टले दिएको समस्यापूर्तिको एउटा शीर्षकबाट मोतीराम श्रृंगारिक कवि थिए भन्ने कुरा स्पष्ट हुन्छः

ल्यौ ल्यौ औँठी म दिन्छु राख

तिमीले मेरो निशाना भनी।

नाटककार तथा निर्देशक

मोतीराम भट्टले नेपाली भाषामा ‘शकुन्तला, प्रियदर्शिका र पद्मावती’ गरी तीनवटा नाटक लेखेका

छन्। यिनले उर्दूमा पनि नाटक लेखेका थिए। शकुन्तला नाटक यिनले आफ्ना साथी देवशमशेर जबराको अनुरोधमा लेखन र निर्देशन गरेका थिए। यिनले निर्देशन गरेको यो नाटक प्रधानमन्त्री वीरशमशेरले पनि हेरका थिए। सो नाटक दरबारबाट पुनः बाहिर निस्केंन। भनिन्छ देवशमशेरबाट नै यस नाटकलाई दबाइएको थियो। जे होस्, मोतिराम भट्ट नाटक लेखनमा जति कुशल थिए निर्देशनकलामा पनि त्यति नै पोख्त थिए।

सम्पादक, छापाखाना र पत्रिकाका प्रबन्धक तथा पुस्तकालयका निर्माता

मोतीराम भट्टले प्रायः भानुभक्त आचार्यका कृतिहरूको मात्र सम्पादन गरेको पाइन्छ।

भानुभक्तको बालकाण्ड रामायण यिनैको सक्रियता, सौजन्य र भूमिगत सम्पादनमा प्रकाशित भएको थियो। भानुभक्तकृत रामायणको भाषाका सम्पादक मोतीराम भट्ट नै हुन्। त्यसैगरी मोतिरामले भानुभक्तका भक्तमाला, रामगीता, प्रश्नोत्तर र वयूथिक्षाको पनि सम्पादन गरेका थिए।

मोतिराम भट्टले नै पहिलो नेपाली मासिक पत्रिकाको प्रकाशनको प्रबन्धकर्ता हुन्। यिनले निकालेको पत्रिकाको नाउँ थियो गोरखा भारतजीवन र यो पत्रिका बनारसबाट प्रकाशित भएको थियो। यिनले बनारसका आफ्ना हितैषी मित्र रामकृष्ण बर्माको सहयोग लिएर भारतजीवन नामक छापाखाना स्थापना गराए। त्यस छापाखानालाई यिनैले जिम्मा लिई आफू त्यसको प्रबन्धकका रूपमा बसे। भट्टले त्यही छापाखानाबाट भानुभक्तका कृतिहरू पनि छपाए। भट्टले त्यस छापाखानाबाट छापाखानाका मालिक रामकृष्ण बर्मालाई पनि निकै आर्थिक लाभ पुर्‍याएका थिए। मोतीरामले नेपालमा

आफ्ना मामा कृष्णदेव पाण्डे र आफ्ना अभिन्न मित्र धीरेन्द्रसँग मिली ठाँहीटमा पाश्र्पत छापाखानाको स्थापना गरे।

१९५० सालमा खोलिएको यो छापाखाना त्यति बेलाको नेपालको प्रसिद्ध छापाखाना मानिएको छ। पाश्र्पत छापाखानाको स्थापनापश्चात् त्यहाँबाट नेपाली भाषासाहित्यका थुप्रै पुस्तक र पत्रिकाहरू छापिन थालेको पाइन्छ। आफ्ना मामा कृष्णदेव पाण्डेसँग मिलेर आफ्नो नाउँसमेत जोडी काठमाडौँको ठाँहीटमा यिनले एउटा पुस्तकालयको स्थापना गरे। त्यसको नाम मोतीकृष्ण कम्पनी हो। यिनले त्यस पुस्तकालयमा नेपाली भाषाका यथेष्ट पुस्तकहरू जोडेका थिए। मोतीकृष्ण कम्पनीबाट पुस्तकहरू पनि बेचिने कार्य हुन्थ्यो। उनले नेपाली भाषाको पहिलो पुस्तकालयको निर्माण गरेर नेपाली भाषासाहित्यको सेवा गरेका थिए।

मोतिराम भट्ट नेपाली साहित्य फाँटका एक जना अनुपम व्यक्तित्व थिए। उनी नेपाली भाषासाहित्यको सुजना र सयठनका प्रेरक, श्रेष्ठ र आधिकारिक पुरुष हुन्। पढ्दै, पुस्तक लेख्दै, सम्पादन गर्दै, पत्रिका चलाउँदै, पुस्तकालय खोल्दै, छापाखानाको स्थापना गर्दै, अरूलाई लेख्न प्रेरणा दिँदै यिनले नेपाली धर्तीलाई विसँनसक्नुको गुन लगाएका छन्। नेपालका लागि मरिमेटने उनी ठूला सपुत सपुत हुन्। आफ्नो जीवनको अथक मिहिनेत, बौद्धिक कसरत र हिम्मतका कारणले उनी नेपाली माटोमा चिरस्मरणीय रहेका छन्। उनको योगदानका कारणले उनी यस देशका राष्ट्रिय विभूति बनेका छन्।

उनका नाउँमा कैयौँ संघ-संस्था, बाटाघाटाको निर्माण भएका छन्। उनका नाउँमा हुलाक टिकट निकालिएको छ। उनैको नाममा युवावर्ष मोती पुरस्कारसमेत स्थापना भएको छ जुन पुरस्कार नेपाली साहित्यका युवा पिँडीको सर्वोच्च पुरस्कारका रूपमा रहेको छ। बहुमुखी प्रतिभाका धनी मोतिराम भट्ट राष्ट्रभाषा नेपालीका पहिलो उल्थापक हुन्। मोतिरामको सुजना, गोडमेल र जलमलका कारणले नेपाली भाषाले आजको स्थिति ओगटेको हो। यो मुलुकप्रति उनको अत्यन्तै ठूलो सद्भावना थियो। उनी ठूला देशभक्त हुन् भन्ने कुरा तलको कविताबाट थाहा पाउन सकिन्छः

अचल भन्झा फर्कास् फरफर गरी कान्तिपुरिमा रिपूको मन् थर्कोस् थरथर गरी छीन घरिमा यवन्ले राज गर्दा कति पतित हिन्दूस्थल भयो फगत् यो नेपालको बन्धु बन्धु रहिगयो। समग्रमा मोतीराम भट्ट बहुमुखी प्रतिभाका धनी मानिन्छन्। उनका विषयमा विषद अन्वेषण गर्नु हामी सबैको परम् कर्तव्य हो। अस्तु।

कुशेऔंशी र बुवाको महत्त्व

ज्यो. मधुसूदन रिजाल

आज भाद्र कृष्णपक्षको अमावस्या तिथि, आजको दिनलाई कुशे औंशी भनेर भनिन्छ। यसैगरी आजको दिनलाई पितृऔंशी पर्वको रूपमा पनि मानिन्छ। आजको दिनमा सन्तानहरूले आफ्ना पिताको मुख हेर्दछन्। वैदिक परम्परामा पिता, माता, गुरु र अतिथिलाई जीवित देवता मानिएको छ। संसारको सुष्ठिक्रममा पनि आमाले सन्तानलाई जन्मदिने लालनपालन गरेर हुर्काउने र पिताले शिक्षा दिशा दिएर योग्य बनाउने हुँदा सन्तानले पनि आफ्ना जन्मदाता मातापिताको आदरसत्कार सेवासुश्रुषा

विशेष पर्वको रूपमा मान्नुनै पर्ने हुन्छ। जीवित छउञ्जेल सेवा, सत्कार नगर्ने सन्तानले तीनको श्राद्ध गर्नु कुनै अर्थ रहँदैन। जीवित माता पिताको सेवा गरेमा मात्र मातृपितृ ऋण तिर्न सकिन्छ।

यसैकारण पितृऔंशीमा पिताको मुख हेर्ने चलन चलेको छ। आजको दिनमा मिठा-मिठा खाद्यपरिकार र मिष्ठान्न एवम् उपहारहरू पितालाई अर्पण गर्ने गरिन्छ। टाढा-टाढा रहेका सन्तानहरू आफ्ना पितालाई भेट्न आजको दिनमा आउने गर्दछन्। आफ्ना बुवा नहुने सन्तानहरू पितृ स्मरणमा आज बिहानै पवित्र नदीनालामा गएर

स्नान गरी पिताको नाममा श्राद्ध गरी पिण्ड दान गर्दछन्।

विरिञ्चना सहोत्पन्नः परमेष्ठी निसर्गतः।

नृद सर्वाणि पापानि दर्म स्वस्तिकरो भव ॥

उपरोक्त श्लोक कुश काट्ने मन्त्र हो। कुनै पनि पूजा, विवाह, व्रतवन्ध, आशौच, सुतक आदिमा कुशको प्रयोग गरिएको सर्वविदितै छ। धार्मिक क्षेत्रलाई कुशको प्रयोग गरिएको सर्वविदितै छ। धार्मिक क्षेत्रमा सुनको सट्टा कुशको प्रयोग गरिन्छ। धार्मिक कार्यमा सुनलाई आवश्यक मानिन्छ सुनपानी चलाइन्छ। तर, सुनको अभावमा कुश पानीबाट पवित्र पार्ने चलन रहेको छ। धार्मिक अनुष्ठानमा सुनको बदलामा कुशको औंठी तथा कुशासनको प्रयोग गरिन्छ।

कुशको उत्पत्ति बारेमा एउटा आख्यान रहेको छ। महाभारतको भीषण युद्ध समाप्त भइसकेको थियो। युद्धभूमिमा जताततै रगतको आहाल टाटोले भरिएको थियो। वीर गाँत प्राप्त गरेका सैन्यहरूका अङ्गहरू छिन्नभिन्न भएका जताततै छरिएका थिए। माता गान्धारी आफ्ना छोराहरूको मृत्युको कारण श्रीकृष्ण नै भएको ठहर गरी बलिनन्द्रधारा आँशु बगाउँदै श्रीकृष्णलाई जसरी कुर वंशको नाश भयो त्यसरी नै यदुवंशको पनि नाश होस्, यदुवंशी कृष्णलाई शीला, वृक्ष, वुटा र घाँस हुनु परोस भन्दै श्राप दिइन्। माता गान्धारीको त्यही श्रापको प्रभावले कृष्णले शालीग्राम, पिलल, तुलसी र कुशको पूजा हुँदै आएको हो भन्ने मानिन्छ। दर्मो य औषधीस्तं ते वक्षनामि आयुषे अर्थात् कुश भनेको तत्काल लाभ गर्ने महाऔषधि हो। नास्थ केशान् पवन्ति नोरसि तडमाजन्ते। यस्मा अछिन्नवर्णेन दर्भेन

शर्म यच्छति अर्थात् कुश लगाउनाले व्यक्तिको कपाल कदैँन र उसलाई हृदयघात हुँदैन। दर्भेन देवजातेन दिविष्टम्भेन अर्थात् कुश दैवी शक्तिले युक्त भएकोले यसले मानव जातिलाई बाहिरी आवरणबाट सुरक्षा दिन्छ। *अग्निस्सूर्यचन्द्रमा भूमिरापो, द्यौरन्तरिक्षं प्रदिशोदिशश्च। आर्तवा ऋतुभिः संविदाना अनेन मा त्रिवृताः पारयंत ॥*

अर्थात् घाम, पानी, आगो, हावा, चन्द्र, पृथ्वी चौ, अन्तरिक्ष दिशा विदिशा एवम् ऋतुहरूबाट उत्पन्न हुने जाडोगर्मीबाट सुरक्षित हुन शीर हातगोडालाई सुरक्षा गर्नु। मृत शरीरलाई पनि कुशको ओछ्याउने माथि

राख्नु भनेर कतिपय शास्त्रमा उल्लेख गरेको पाइन्छ।

त्यस्तै मरणासन्न व्यक्तिलाई खाली जमीनमा राख्दा पृथ्वीको आकर्षणले व्यक्तिको प्राण गृहचमार्गबाट निस्कने हुनाले कुशमाथि राख्नु जरुरी छ। कुशले आध्यात्मिक क्षेत्रलाई मात्र नभएर वैज्ञानिक क्षेत्रमा पनि महत्त्वपूर्ण स्थान ओगटेको पाइन्छ। अर्थव वेदमा पनि कुशलाई सुनको रूपमा स्थान दिइएको पाइन्छ। जसरी सुन आफ्नो दिव्यताको कारणले कीट विनाशक हो, त्यसरी नै कुश पनि दिव्यतायुक्त भएको हुनाले संक्रामक कीटाणुहरू विनाशक हो। सुन अति महँगो भएको हुनाले जोसुकैले यसको उपयोग गर्न नसकेको कारणले पनि कुशको महत्त्व बढ्दै गएको हो। शल्यचिकित्सा सम्बन्धी प्राचीन विद्या भैषज्यकल्पनामा कुशबाट औषधि बनाउने विधिको बारेमा जानकारी दिएको छ।

औषधि बनाउनका लागि कुशको जरा प्रयोगमा ल्याइन्छ भने कुशको काँडाबाट ‘पुत्रपञ्चमूल वनथ’ बनाइन्छ। तेलबाट मालिस र यौनजन्य रोगमा उपयोग गरिने कुशाश् तेल निर्माण गरिन्छ। निघन्टुमा क्षयरोग, नाईटो र छाँला सम्बन्धी रोगमा कुश अत्यन्त लाभदायक हुने कुराको पुष्टि गरेको छ। वच्चालाई जन्म दिएकी सुत्केरीको दूध कम आएमा कुशको प्रयोग राम्रो हुने कुरा उल्लेख छ। कुशको अध्ययन र प्रयोगका लागि यत्रो विधि प्रयोग गरिनुमा हाम्रो प्राचिन परम्परा ब्यवस्थित एवम् वैज्ञानिक र मानवकल्याणको भावनाले प्रेरित छ। यसरी हाम्रो धर्म परम्परासँग यस्ता अनेकौ वनस्पतिहरूले सम्बन्ध जोडेका छन्। कुशे औंशीमा कुशको महत्त्व बुझी यसलाई शुभत्वको प्रतिक मानि आज किन ढोका माथि नसिउरीने त !

भुवन र रीमाले कसे लगनगाँठो

अभिनेता भुवन केसीले करिब सात वर्षपछि अभिनयमा कमब्याक गरेको फिल्म ‘मिस्टर नेपाली’को पहिलो गीत ‘नौचौ छम्मा छम्मा बोलको गीतमा अभिनेता भुवन ढुलहाको भेषमा अभिनेत्री रीमा विश्वकर्मासँग विवाह मण्डपमा देखिएका छन्।

सापकोटा, कमलमणी नेपाल लगायत रहेका छन्।

तपाईंहरूको आफ्नै पत्रिका

मोफसलको सर्वाधिक लोकप्रिय राष्ट्रिय दैनिक

पूर्वाञ्चल दैनिक

प्रेस काउन्सिल नेपालद्वारा ‘क’ श्रेणीमा वर्गीकृत बिर्तामोडबाट बिगत २०५२ सालदेखि निरन्तर प्रकाशन हुँदै आएको यस दैनिकमा राहदानी हरारको सूचना, जन्मदिनको शुभकामना, श्रद्धाञ्जली/समवेदना, सरकारी सूचना लगायत विज्ञापनहरू प्रकाशन गर्न तथा ग्राहक बन्न एवम् कुनै गुनासो या सल्लाह,सुझाव भए सदैव हामीलाई सम्पर्कनुहोला।

केन्द्रीय कार्यालय बिर्तामोड-१, अतिथिसदन छेउ (समाचार शाखा: ०२३-५४१००२/ विज्ञापन तथा प्रशासन : ०२३-५४००४४)
व्यवस्थापक: ९८४४६२०२५/कार्यकारी व्यवस्थापक : (९८४२६३४७४०/९८१६९८१०१७), **शनिमचरे-अर्जुनधारा, खुदुनाबारी** (अमित खम्बू : ९८४४६६५७८४/ ९८०६०१५८४४), **पर्बज आलम** (९८१७०३५४४२/ ९८६२६५४४२), **मेघबहादुर राई** ९८१५०९००३३, **काँकरभिट्टा/बाहुनडाँगी/पानीटकी:** राजकुमार शर्मा (९८६३७५८५५/ ९८०७९१३०२३), **धुलाबारी:** सुमन बस्नेत ९८१५०६३६३८/९८४४६१४६७, **लक्ष्मीपुर/दुर्गापुर:** पूर्णबहादुर कटुवाल (९८५२६७९६२२), **चारपाने :** विनोद पाण्डे (९८५२६५५२९१), **छैलाडुङ्खा-डाँगीबारी :** तुलसीप्रसाद निरौला (९८१६०४१६४६), **सुरुङ्गा:** तीर्थराज खरेल (९८४२६७५८४), **ऋषि लामिछाने** (९८०६०२०२४), **माईधार :** विश्वदीप पुस्तक पसल (०२३-४१००३१, ९८१७९१९६८०), **दुधे :** शान्तिराम बस्नेत (९८४२६७९२८३, ९८१७०६८९३७), **फिलिफिले/पाँचगाछी :** नारायण शिवाकोटी (९८१७०००२५४), **धरमपुर :** हरि ढकाल (९८४२६२२८९६), **केरखा :** उमानाथ भण्डारी (९८५२६७०६३१), **दमक:** डीवी बस्नेत (९८१६०८८५९१), **माधव ढकाल** (९८५२६७५६२२), **उर्लाबारी:** आशिष भुजेल ९८२९३२३५४७, **पाडाजुगी/मंगलबारे/गेउरीया :** गोकुल दाहाल (९८२५७३३६९१), **गौरादह:** विवेक घिमिरे (डण्डी) (९८५२६७६३०८), **केरखा:** उमानाथ भण्डारी (९८५२६७०६३१), **खोटाङ:** दिलीप खत्री (९७४३००१४७७) **उदयपुर:** गणेश उप्रेती (९८४२८३७९१३), **भद्रपुर-चन्द्रगढी-पृथ्वीनगर:** पार्थ मण्डल (९८४२६२६३०९), **बुधबारे :** रामचन्द्र भट्टराई (९८४४६०९३७७), **टंक बिकल्प** (९८४२६५५८०७), **होक्से :** नारायण अर्याल (९८०६०६२४०३/९८४२६९७३१०), **दानाबारी इलाम :** सुष्मा राई (९८१४०२६९०२), **इलाम/ भालुङ्कोटा, काल्जुङ :** गणेश अर्याल (९८५२६८०३४४/९७५२६०३४४), **हर्कटे, कन्याम:** खगेन्द्र शिवाकोटी (९८४२६२४३१९) **इलाम/छिपिटार, फिक्कल :** मनकामना पुस्तक पसल – **यादव घिमिरे** (मो. ९८०७९६७९९९), **इलाम :** जीवारी, गोवक : **रोम अधिकारी** (९८४२७२२७६२), **इलाम/गोवक धर्ममणि गौतम –** ९८४२७४४७५६, **इलाम नगरपालिका:** विष्णु भट्टराई/सञ्जिवनी आयुर्वेद औषधि पसल (०२७-५२१४९०/९८६२६३७७६२), **पुर्वाखोला नुतन दुवाल** ९८१५१०२३७६/९८४२६२७५६०, **बर्ने:** सुनमाई/शान्तिनगर : **दिवेन विक** ९८०६९१४५९२/९८६२६९६६४६, **पथरी :** नीलम थापा (कामना पुस्तक पसल) (०२१-६९११८८/ ९८४२०४३७६५), **मोरङ बेराबारी किशोर भण्डारी** (९८६२०६२०६२/९८५११६३५५६), **इटहरी :** तेज वन विश्वासी ९८०४०२५७४३, **धरान :** शैलेन्द्र दाहाल (धरान न्यून सेक्टर) ०२५-५२८६८६/ ९८४२०६०९४८, **ताप्लेजुङ:** बसन्त लिम्बू (९८४४६३२२५), **दुर्गाप्रसाद पौडेल** (९८४२६५२७१३) **भारत शिलगढी, दार्जीलिङ:** मानिक कुन्जु (+९१९९००३८००८६), **राँके :** दुर्गाप्रसाद चौलागाई (९८०८७००७०७), **धुर्विसे पञ्चमी:** युद्धबहादुर बोहोरा (९८१३७५७०६०), **विराटनगर:** चन्दन राय (९८१२३२९६२८)